LATVIEŠU VĒSTNESIS

LATVIAN NEWS BULLETIN

Redakcija-Editorial Office: Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b) — Iznāk divi reizes nedēlā — Published twice a week.

Nr. 19 (21) — Authorized by Military Government and UNRRA — Dillingenā, sestdien, 1946. g. 9. martā

A. Mežaks,
5. apgabala (franču okupācijas joslas)
Latviešu komitejas loceklis

Bēgļi vai DP?

Pēdējā laikā prese mūs vairākkārt informēja par kontrolēm, kādas baltu nometnēs izdara amerikāņu militārās iestādes un kuru rezultātā konstatēts, ka dala šo nometņu iemītnieku uz Vāciju atbēgusi „aiz savām simpatijām pret nacionālsociālistiem."

Painteresējoties tuvāk, noskaidrojas, ka par tādiem „simpatizētājiem" uzskata visus tos, kas nevarējuši pierādīt, ka viņi Vācijā atvesti ar varu, bet bijuši spiesti atzīties, ka atbēguši uz Vāciju vai nu tad, kad fronte un kara šausmas tuvojušās viņu dzīves vietām, vai arī tāpēc, ka baidījušies no bolševikiem. „Bēdzis no bolševikiem? Tātad nacionālsociālistu piekritējs!"

Ja pieturētos pie tāda uzskata, tad šie bēgļi būtu jāsadala vēl vairākās grupās vai katēgorijās. Tos, kas, kafam beidzoties, atradās uz Zviedrijas, Polijas, Čechoslovakijas, Ungārijas, Austrijas, Dānijas, Norvēģijas un citu valstu territorijas, jāuzskata par šo valstu draugiem vai priekritējiem.

Tie, kas baltus visādi apvaino, aizmirst, ka baltiem nebija nekādas brīvas izvēles un faktisku patvēruma iespeju. Anglijas vai Savienoto Valstu draugi, kādi ir visi balti, vienkārši nevarēja uz šādām tālām zemēm nokļūt. Celš uz turieni caur Padomju Savienību būtu pārāk problēmatisks.

Mēģināsim, attēlojot apstākļus okupētās Baltijas valstīs, gūt skaidrību par šo cilvēku masu pārvietošanās tiešiem un īstiem iemesliem.

Jr jau noskaidrots un oficiāli atzīts tas, ka vācieši okupēto territoriju iedzīvotājus mobilizēja kara dienestam vai darbam, ar savu darba pārvalžu rīkojumiem nosūtīja darbā uz Vāciju vai apcietināja un nosūtīja uz koncentrācijas nometnēm. Tagad nākušas gaismā vēl Rozenberga, Himmlera un citu vadītāju nacionālsociālistu pavēles un atklājas viņu īstie nolūki: no ieņemtajiem apgabaliem pēc iespējas vairāk cilvēku gribēts pārvietot uz Vāciju vergu darbā. Tātad, ja no vienas puses par vainīgiem atzīst un sodīs šādu plānu ierosinātājus un izpildītājus, tad jāpieņem, ka tie, kas atrodas Vācijā kā šo plānu reālizācijas upuri ir cietušie un viņus nekādā ziņā nevar uzskatīt par nacionālsociālistu draugiem vai piekritējiem.

Zinām, ka šos plānus jau 1939. gadā vācieši milzīgos apmēros sāka reālizēt rietumos no Baltijas valstīm — Polijā, bet Padomju Savienība 1941. gadā savus plānus — austrumos. Saprotams, ka šo plānu veikšana skāra mūsu valstis jau ilgi pirms vācu dotās pavēles par vispārēju evakuāciju. To reālizēšanai izlietoja visu administrāciju, militārās iestādes un vāciešiem pakļauto presi ar tās graujošo iespaidu uz cilvēku domām. Frontei tuvojoties, vācieši sāka evakuēt bankas, mūsu lielos un mazos rūpniecības uzņēmumus un arī iestādes ar visiem darbiniekiem.

Zinām arī to ka, kaut gan par nepaklausību evakuācijas pavēlēm draudēja smags sods, ļoti daudzi, negribēdami pamest savu dzimteni, palika uz vietas un bija spiesti aizbraukt tikai pašās pēdējās dienās, pazaudējot lielako daļu savu mantu. Vācu plānu reālizēšanu ar uzbrukumiem katram atsevišķam cilvēkam sekmēja vācu varas prese. Katru dienu parādījās jauni raksti par bolševiku šausmu darbiem. Ziņoja par to, ka visus, kas bija izcilākos posteņos gan iestādēs, gan arī rūpniecībā, bolševiki bez žēlastības nošauj. Šādai „preses" kampaņai kāpinoties, ziņoja, ka bolševiki iznīcina vai aizsūta uz Sibiriju visus tos, kas tieši vai netieši kalpoja vāciešiem. Tā kā vācu okupācijas laikā neviens nedrīkstēja būt bez darba un darba pārvaldes ļoti stingri sekoja šādu rīkojumu izpildīšanai, tad sa-

(Beigas 3. lappusē)

Mūsu pārstāvji pašu svaru kausos

10. maijs — termiņš Uzticības kollēģijas atzinumam par katru mūsu emigracijas vadītāju personu

Mūsu gaitas trimdā aizvien vairāk ievirzās noteiktas sadzīves ietvaros. Demokratiskās vēlēšanās izraugām pārstāvjus, kas kārto un vada latviešu vajadzības nometnēs, apgabalos un visā mūsu kopumā. Bezdarbīgā emigrantu dzīvē mēs tai pat laikā jo bieži tukši spriedelējam, nomelnojam un nosodām tos, kas pelnījuši un arī nepelnījuši pārmetumus. Savas Latvijas tiesas mums nav, trūkst arī citas iespējas taisnoties. Abas svešās varas, kas pēdējos gados okupēja mūsu zemi, nesaudzīgi izrēķinājās ar katru, kas nepaklāvās apspiedēju priekšrakstiem un nodomiem. Pārdzīvotajos okupāciju laikos bija latvieši, kas uzņēmās atbildīgus pienākumus vienīgi tādēļ, lai aizstāvētu savas tautas intereses, bet bija arī karjēristi, kas padevīgi lieca muguras, lai kalpotu savtīgiem mērķiem. Ja šādi cilvēki tagad ir arī mūsu vidū, kādu nostāju lai ieņemam pret tiem emigrācijā? Eslingenas latviešu kolonijas padome, piemēram, atzinusi, ka personas, kuŗām mūsu valsti okupējušās varas dāvājušas īpašu uzticību, emigrācijā nedrīkst atrasties latviešu iestāžu un organizāciju priekšgalā.

Ar Latviešu Centrālās padomes lēmumu jaunradītā Uzticības kollēģija senātora J. Kalaca vadībā, pēc tai iesniegtiem vai kollēģijas ievāktiem materiāliem, jau sākusi pārbaudīt mūsu emigrācijas vadītāju darbinieku nostāju un darbību okupāciju laikos Latvijā. Uzticības kollēģija atzīs, vai pārbauditās personas nostāja okupāciju laikā no Latvijas valsts un tautas interešu viedokļa bijusi pareiza vai nepareiza. Ikvienas personas lietu izlemj Uzticības kollēģijas priekšsēža izraudzīti kollēģijas 3 locekļi. Priekšsēdis pēc sava ieskata lietas var nodot izlemšanai arī kollēģijas kopsapulcei. Kollēģija lemj pēc sirdsapziņas un Latvijas likumiem, ievērojot vispār atzītās sabiedriskās normas par godu un pienākumu. Pēc ieinteresētās personas lūguma, kollēģijas priekšsēdis var izraudzīt aizstāvi no pārējiem kollēģijas locekļiem. Uzticības kollēģijas lēmums ir galīgs un saistošs visām latviešu emigrācijas organizācijām. Lēmumu var revidēt pati Uzticības kollēģija, ja atklājas jauni apstākļi Latvijas procesuālo normu izpratnē. Lēmumu rezīziju var ierosināt ieinteresētās personas un pati kollēģija.

Kā mūs informē, Uzticības kollēģija vēlākais līdz 1946. g. 10. maijam dos savus atzinumus obligāti un pirmā kārtā par visiem Latviešu Centrālās padomes locekļiem un latviešu lietu kārtotājiem augstākās Sabiedroto militārās iestādēs. Ikviens tautietis emigrācijā var lūgt kollēģijas atzinumu par savu darbību okupāciju laikā, ja tam piekrīt Latviešu Centrālās komitejas juridiskā nozare, bet LCK šādu atzinumu no Uzticības kollēģijas var pieprasīt par katru emigrantu — latvieti.

Sagaidāms, ka jau tuvākā laikā mūsu pašu goda un sabiedriskas nevainojamības vērtētāja — Uzticības kollēģija, izlems to personu piemērotību tautiešu pārstāvības pienākumiem, kas tagad vada Latviešu Centrālo komiteju un tās nozares.

Harijs Mindenbergs

Jauna stingrāka ārpolitika, - saka Berness

ASV ārlietu ministrs liek saprast, ka no PSRS prasīs norēķinu

ASV ārlietu ministrs Džemss F. Berness (Byrnes), savā uzrunā ārzemju preses klubam Vašingtonā iestājoties par stingru jaunu politiku ārlietās, ļāvis saprast, ka amerikāņi prasīs no Maskavas norēķinu par sarkanās armijas demobilizācijas novilcināšanu Eiropas un Āzijas stratēģiskās territorijās. Tieša un enerģiska rīcība tāpat sagaidāma pret nopliciināšanu, kāda jāizcieš atbrīvotām bijušā ienaidnieka atbalstītāju valstu zemēm.

Bernesa runu Vašingtonā visumā iztulko par norādījumu uz gaidāmu noteiktāku nostāju pret Krieviju itin visos jautājumos, bet jo īpaši attiecībā uz padomju ekspansijas tendencēm un pret Kremļa netraucēto rīcību kaimiņu valstīs.

Padomju karaspēka izvākšanu, kā no Vašingtonas ziņo „AP", pieprasīs, jādomā, pirmām kārtām no Irānas, Austrijas un Kīnas, bet tas panākams arī no citām territorijām, kuŗās pašreiz stāvoklis nav tik kritisks. Par padomju nolūkiem Mandžurijā rodas arvien lielākas bažas, jo visi ziņojumi liecina, ka sarkanā armija tur gatavojas uz laika ziņā neierobežotu palikšanu.

Runas galvenās daļas

Galvenās daļas Bernesa runā, kuŗu diplomātiskie pārstāvji uzskata par ļoti nozīmīgu amerikāņu aktīvākai vadībai pasaules lietu kārtošanā, bija šādas:

Savienotās Valstis apņemas pilnā mērā rīkoties pēc Vienoto Nāciju chartas principiem un pielietos visu savu iespaidu, lai arī citas valstis darītu to pašu;

Savienotām Valstīm jākļūst par varenu militāru spēku vismaz līdz tam laikam, kad kļūs iespējama visu spēcīgo valstu bruņošanās samazināšana;

Savienotās Valstis uzskata, ka nevienai valstij nav tiesības turēt savu karaspēku neatkarīgā zemē, ja vien šī zeme to pati nav vēlējusies; ASV uzskata, ka no „mazām, trūkumā nonākušām valstīm" karaspēks jāizvāc pēc iespējas drīz, — ar to, laikam, domātas bijušā ienaidnieka atbalstītājas valstis Rietumeiropā;

kamēr ikviena valsts pilda savas Vienoto Nāciju chartā paredzētās saistības, proti, pielieto bruņotu spēku tikai agresijas aizkavēšanai, tikmēr nav nekādu karа briesmu; ja kāda cita valsts tomēr pielieto bruņotu spēku vai draud ar to, tad „mēs nevaram ciest klusu," sacīja Berness;

lielvalstis var sasaukt īpašas konferences pašu vidū, lai pašas izšķirtu savas problēmas; šo paziņojumu daži oficiāli pārstāvji Vašingtonā iztulko tādējādi, ka ar to gribēts nogludināt ceļu jaunām „3 lielo" sanāksmēm, ja prezidents Trumens, ģenerālisims Stalins un ministru prezidents Etlijs ieskatītu, ka no tām ir kāds labums;

nevienai valstij nav tiesību „iedzīvoties" iekarоto vai atbrīvoto territoriju īpašumos, kamēr tās tiesu nav noteikusi Sabiedroto vienošanās.

Daudz vietās savā runā Berness Krievijas vārdu īpaši nepieminēja. Kad viņš to darīja, tad tikai ar nolūku pasvītrot vēlēšanos pēc padomju-amerikāņu draudzības. Viņš tomēr piemetināja: „Mums jāsaka skaidri, ka Savienotās Valstis sagaida no Krievijas, tāpat kā no jebkuŗas citas valsts, ka tā pildīs savas Vienoto Nāciju saistības pēc burta un pēc gara."

The Stars and Stripes

Tā mēs mācāmies saprasties ar krieviem

Berlīne ir vienīgā vieta pasaulē, kur mēs mācāmies „saprasties ar krieviem," jo mums ik dienas ir darīšanas ar krieviem. Tas ir grūts ceļš, bet vienīgais ceļš. Amerikāņiem, angļiem un frančiem tas prasa daudz pūļu un sagādā nebeidzamus pārsteigumus.

Iedomājieties, ja jūs varat, Čikagu, ko būtu nopostījusi zemes trīce, viesuļvētra, ugunsgrēks, plūdi un ko tagad apdraudētu bads un mēris. Tad sadaliet šo postažu tādu četru lielu nāciju vidū, kuŗām ir diametrāli pretēji mērķi īsākam un garākam laikam, un pieprasiet, lai tās ir vienprātīgas jebkuŗā pilsētas pārvaldes jautājumā. Tāda ir šāsdienas Berlīne un tāda tā būs pārredzamā nākotnē.

Ikviena no 4 lielvalstīm varētu pārvaldīt Berlīni viena pati, un pie tam daudz lietpratīgāk kā visas četras kopā. Berlīnes komandantūra sanāk reizi nedēļā. Tā sastāv no 4 militāriem gubernātoriem — amerikāņu, angļu, krievu un franču, katram mēnesi no vietas pārmaiņus esot par lielvecāko. Vienīgais traucējums ir tas, ka te vienmēr ir arī trīs pārējie lielvecākie, ar kuŗiem jāapspriežas un kas jāpārliecina, ka kanālizācijas notekas salabošana, piemēram, kaut kādā mistiskā veidā nesatricinās britu imperijas saimniecisko stāvokli, vai neķlūs par lieku nastu Savienoto Valstu valdības kasei vai nekompromitēs Francijas pēckara prestižu Rietumeiropā, vai — īstas šausmas! — neizrādīsies atkal par kādu jaunu kapitālistisku sazvērestību.

Šie ģenerāli ar saviem vietniekiem un štābiem sēž pie garā apspriežu galda un milzu telpas pārējo daļu aizpilda lietpratēji choleras, ogļu un visneiedomājamākos citos jautājumos. Aiz ģenerāliem sēž viņu tulki. Pirmām kārtām te ir jāpārvar valodu grūtības, kas nozīmē to, ka jums jāsaprot krievi un viņiem jūs, iekams jūs varat cerēt uz kaut kādu sadarbošanos. Jūs pildāties ar bijību, iedomājoties, ka pasaules liktenis atkarājas no šo tulku prasmes saprasties vienam ar otru. Priekšnieki ir vienkārši klausītāji, kas izmisīgi cer, ka viņi tiešām sapratīs to, kas tē notiek. Ir brīži, kad tulki uzsāk garas sarunas paši savā vidū un iekarsuši iegrimst kaislīgās diskusijās par vienkāršām definīcijām un vēl smalkākām valodnieciskām finesēm.

Krieviem, piemēram, it kā nemaz nav vārda „aptuveni." Vienojoties ar viņiem pāri galdam, mums bija jāatzīst, ka krievi izgājuši uz pamatigu noteiktību. Stāsta, ka krievi mums prasījuši, cik karavīru un spēkratu būs mūsu avangarda vienībā, kad mēs bijām sākuši ieņemt savu sektoru. Toreiz kāds paviršī atbildēja: „Ak, teiksim, aptuveni 50 spēkratu un 175 kareivji un virsnieki."

Kad mūsu vienība ceļā uz Berlīni sasniedza krievu joslas robežu, to apstādināja. Krievu sardze rūpīgi salīdzināja skaitu ar sarakstu, kas tai bija no viņu štāba. Tad mums pateica, ka mums esot par daudz automašīnu, par daudz kareivju un par daudz virsnieku, — uz Berlīni varot doties tikai 50 spēkratu un 175 kareivji un virsnieki. Mūsu komandējošais virsnieks vārījās no dusmām un plosījās stundām, kamēr telefoniska un citāda sazināšanās bija pilnā sparā ar Berlīni un, jādomā, arī ar Maskavu, bet krievi bija nepiekāpīgi. Amerikāņi teikuši, ka būšot 50 spēkratu un 175 karavīri, un pie tā jāpaliek. Visiem karavīriem un spēkratiem, kas pārsniedza minēto skaitli pirmajā paviršajā aprēķinā, bija jāpagriežas un jādodas atpakaļ.

Mūsu karavīri pastāstīs jums, ka viņi saprotas ar krieviem labāk kopš tā laika, kad viņi noskaidrojuši, ka

(Beigas 3. lappusē)

Nopietnā lietā

Esam spiesti ņemt vārdu ļoti nopietnā lietā. Daži visai bēdīgi pēdējā laika notikumi ir rādījuši, ka ne visur tautieši savu sadzīves līmeni pratuši noturēt pienācīgā augstumā. Liekas, ka ne visi vēl skaidri apzinās, cik ārkārtīgi svarīgi ir tas, ka mēs svešumā pasargājam savas tautas godu un labo slavu. Latviešu tauta līdz šim bija pazīstama ar augstu kultūrālu sabiedrisku stāju. Austrumnieciska izlaidība un nevīžība tai visumā bija sveša. Tagad turpretim no vienas otras nometnes nāk ziņas, ka vietām sāk ieviesties nosodāmi netikumi.

Laikā, kad katrs maizes kumoss jābauda ar pateicību, neapzinīgi elementi tik nepieciešamās pārtikas vielas neatlautā kārtā izlieto, lai pagatavotu alkoholiskus dzērienus, ieraudami postā vājāka rakstura tautiešus. Spekulācija, savtīga iedzīvošanās kāre, rupjības, nesaticība un piedauzīga uzvešanās ir šis nosodāmās rīcības sekas.

LCK aizrāda, ka šīs nosodāmās parādības jāizskauž pašā saknē un jāapkaro atsevišķu nometnes iemītnieku neatbildīgā rīcība, kas apdraud visu mūsu tautas kopību emigrācijā, dodot ienaidniekiem iespēju pret mums provocēt grūti atspēkojamus apvainojumus presē, radiofonā un okupācijas varas iestādēs. Tāpēc LCK uzliek nometņu latviešu vadībai par pienākumu gādāt, lai nekavējoties novērš minētās kaitīgās parādības, aizrādot, ka pretējā gadījumā komitejām un komandantiem velti meklēt palīdzību pie LCK to personu likteņa atvieglināšanā, kuŗas Militārā valdība vai UNRRA's vadība piekers nozīmīgā rīcībā.

Latviešu Centrālā komiteja

Angļu joslā vāciešiem vairs tikai 1.014 kaloriju dienā

No 4. marta visā angļu okupācijas joslā Vācijā pārtikas deva pieaugušiem vāciešiem samazināta no 1.500 kalorijām dienā uz 1.014. Maizes devu no 10.000 g. devu periodā samazinās uz pusi. Devu samazināšana notikusi tāpēc, ka pārtikas krājumi angļu joslā, kur jāpabaro 20 milj. vāciešu, būs iztukšoti 3 nedēļās. Savienotām Valstīm un Kanādai pieprasīs palīdzību. Amerikāņu okupācijas joslā vācu pārtikas minimālā deva — 1550 kaloriju dienā, cik sagaidāms, paliks negrozīta.

The Stars and Stripes

Atver ASV konsulātus

Marta sākumā, no Berlīnes ziņo „UP," Berlinē, Brēmenē, Frankfurtā, Hamburgā, Minchenē un Štutgartā atvērs amerikāņu konsulātus, kas vadīs aprūpes darba aizsardzību un izdos amerikāņu pases un vīzas.

The Stars and Stripes

Bandu sirojumos vācieši tēlo „DP"

Frankfurtā, 1. martā. — Gen Džozefa Maknarnija Militārās valdības ziņojumā šodien minēts, ka vācu pilsoņi, uzdodamies par pārvietotām personām, ir atbildīgi par daļu no tiem noziegumiem, kuŗus pierakstīja nelikumīgām DP bandam.

Bavārijā savāktie pierādijumi liecināja, ka daži no šiem noziedzniekiem bija „Volksdeutsche", bet citus viņu dzimtās zemes pieprasa kā nodevējus, — teikts šinī ziņojumā.

Tāpat atklāts, ka dažos novados vācieši rīkojas kopā ar DP nelikumīgām grupām, pienesdami ziņas, izraudzīdami iespējamos upuŗus bandu operācijām un norādidami aplaupāmās mājas. Šie vācieši ieguva savu laupījuma tiesu un bieži vien palīdzēja kriminālistu bandām izvietot laupījumu melnajā tirgū, — piemetināts ziņojumā.

The Stars and Stripes
March 2, 1946

Strādājošiem jāmaksā 5 proc. no algas

Latviešu Centrālā padome noteikusi, ka tām personām, kas nodarbinātas un saņem 60 marku un vairāk algu mēnesī, jāmaksā algas nodoklis 5 proc. apmērā.

Katra latvieša cenšanās ir sagādāt sev darbu, bet ne visiem tas bijis iespējams. Darbs nevien dod saturu mūsu tukšai emigrantu dzīvei, bet dod arī ienākumus, tiesību uz pārtikas papildu devām, atbrīvo no nometnu vispārējiem darbiem u. t. t. Šiem tautiešiem tādēļ arī jānes mazais upuris algas nodokļa veidā vispārējo mērķu atbalstīšanai.

Obligātie maksājumi tomēr vēl nedos pietiekamus līdzekļus visu vajadzību apmierināšanai. Tautieši tādēļ lūgti atbalstīt vai nu tieši Latviešu Centrālo komiteju vai arī Latviešu kultūras vai Invalidu fondu, rikojot speciālus sarikojumus, kuŗu atlikumi nododami kādai no šīm vajadzībām, vācot ziedojumus nometnēs vai arī aicinot turīgākos tautiešus individuāli ziedot minētiem mērķiem. LCK būs pateicīga katram un par katru summu, ko tautieši tai nodos, pierādot savu līdzdalību un disciplinētību kopējiem spēkiem veikt tautiešu aprūpes darbu. Nauda iemaksājama LCK locekļim Jānim Bogenam: Latvian Camp, „Frische Quelle", Detmold-Hiddesen, Lippe (21). „LCK IB" Detmoldā

Pasta tarifs divkāršots

Ar 1. martu stājies spēkā Sabiedroto kontroles padomes noteiktais pasta tarifa paaugstinājums par 100 proc. Tas neattiecas uz pasta naudas pārvedumu maksām, apdrošinājuma un pensiju maksājumiem. Negrozīts pagaidām paliek arī telefona tālsatiksmes tarifs.

Chronika

Pulkvedis Kripēns, kas savā laika mēģināja izdārīt pašnāvību, pēc tagad saņemtām ziņām, izveselojies („LCK IB" Detmoldā). — Vēdelē pie Hamburgas vasarā likvidēto latviešu nometni tagad atkal atjauno, novietojot tanī visus Pinnebergas apriņķi dzīvojošos latviešus. Februāŗa vidū nometnē jau bija 300 tautiešu. Par Latviešu komitejas priekšsēdi ievēlēts inž. Valters Vitands, par viņa vietnieku un kultūras nozares vadītāju māc. E. Lange, par sekretāru Kārlis Ozols, par saimniecības vad. Ansis Kilevics un par būvdarbu vad. inž. K. Bergmanis. Kandidātos palika J. Tirzītis un T. Torokovs. Revīzijas komisijā ievēlēja J. Andersonu, E. Jaunzemu un inž. M. Cērpu. Balsoja apm. puse balsstiesīgo tautiešu. Pēc māc. E. Langes norādījumiem vienā barakā iekārto baznīcu. Nometnes barakas pēc italu un poļu aizbraukšanas nopostītas. UNRRA's 269. vienība dod būvmateriālus un paligā arī vācu amatniekus. Kas paši grib strādāt, tie jau izbūvējuši sev atsevišķas istabiņas 3—4 personām. Nometnē vēl ap 800 poļu, kas vada arī virtuvi. Latviešiem tāda solīta, ja būs lielāks iemītnieku skaits. Arī Sarkanā krusta sainīšu sadale poļu rokās. Nometnes pasta adrese: DP Camp 570, Wedel, Holst. (24). Nometnes latviešu bērniem drīz atvērs pamatskolu (T. Torokovs). — Kāda krievu bēgle, kas uzturas Rietumu sabiedroto okupācijas joslā, bet agrāk dzīvojusi Voroņežā, stāsta par Latvijas bij. ārlietu ministra V. Muntera gaitām Padomju Savienībā. Voroņežā viņš apmeties NKVD namā, 8 istabu dzīvoklī. No savas Siguldas vasarnīcas pirms došanās uz PSRS viņš esot izsūtījis labākās mēbeles, bet kad sūtījums pienācis Voroņežā, lielākā daļa mēbeļu ceļā bijusi nozudusi. Munters devis vācu valodas stundas, bijis mazrunīgs un vispār dzīvojis ļoti noslēgti. Viņu gandrīz neviens neesot apmeklējis. Stāstītāja sadraudzējusies ar Muntera sievu, pēc tautības arī krievieti. Tā bieži žēlojusi Latviju, slikti izsacījusies par padomju iekārtu un par padomijas ļaudīm, kuŗus esot samaltājis komūnisms. Viņa stāstījusi, ka virs esot rakstījis Stalinam vēstuli un lūdzis atļauju apmeklēt Latviju, bet lūgums palicis bez atbildes, kaut arī Maskavas sarunu laikā, kad PSRS sev pieprasīja bazes Latvijā, Munters ar sievu bijis Stalina personīgs viesis. Voroņežas iedzīvotāji, jo sevišķi krievu „dāmas," kas Munteru pazinušas un zinājušas, ka viņš bijis Latvijas ārlietu ministrs, apbrīnojušas viņa smalkās vakareiropiskās manieres. Vēlāk Munters pamazām iekļāvies vietējā krievu sabiedrībā un savu agrāko iznesību sācis atmest. Reiz, pēc dūru un elkoņu cīņas, iekļūstot tramvajā ar savu mazo zēnu, Muntera sieva neesot varējusi noklusēt savu neapmierinātību ar padomijas kārtību un slavējusi agrākos Latvijas apstākļus. Pretim sēdējis kāds krievu strādnieks. Tas pasmīnējis un teicis: „Tagad jums arī ir tāpāt"! Kad vācu kaŗaspēks tuvojies Voroņežai, Muntera ģimene pazudusi. Ļaudis stāstījuši, ka krievi Munteru nošāvuši, bērnus ielikuši patversmē, bet sievu izsūtījuši uz Krievijas iekšieni (S.). — Nav līdzējuši komandanta neskaitāmie brīdinājumi un komitejas aizrādījumi izbeigt indīgo reibinātāju šķidrumu ražošanu, pārdošanu un lietošanu. Nav līdzējis arī tautieša Krastiņa nāves gadījums, kas jāuzskata par dzeršanas sekām. Priekš dažām dienām cita dzērāju grupa pēc indīga šķidruma lietošanas meklēja glābiņu pie nometnes ārsta. Tas konstatēja smagu saindēšanos un darīja visu, lai neatlaidīgos „pašnāvniekus" glābtu. Viņam tas, šķiet, būs izdevies, atskaitot nometnes iemītnieku Kokinu, kas, rītu nesagaidījis, nomira. Nometnes komandanta, komitejas un administrācijas kopējā apspriedē vienbalsīgi atzina, ka mērs ir pilns. „Tālavas" nometne jāatbrīvo no tanī iemitinājušamies reibinātāju šķidrumu brūvētiem, piegādātājiem, tirgotājiem un līdzīgiem. Viņiem mūsu nometne jāatstāj ar labu vai ar sliktu. Stingrus solus spers arī pret neatlaidīgiem dzērājiem un spekulantiem, kuŗu vārdi ir zināmi. Šajā mūsu dzīves tīrīšanā jāpiedalās visiem tautiešiem un nometnes vadība jāatbalsta tās darbā, kamēr nav par vēlu („Tālavas Ziņotājs" Hānā). — Augsburgā pie LJKS noorganizēts 30 vīru koris, ko vada diriģents J. Gaiķis. Tikko sācis darboties gaidu pulciņš (J. Upmanis). — Igauņu, lietuviešu, latviešu un poļu DP mākslinieki ar UNRRA's 308. vienības dir. K l. M o l s i j a (Malsie) atbalstu 3. martā Dillingenā pie Donavas, Švābijā, rīkoja reprezentātīvu koncertu pilsētas teātŗa zālē. Klausītāju vidū bija amerikāņu armijas un vairāku UNRRA's vienību pārstāvji. Igauņi, „importējot" dažus savus dziedātājus un instrumentālistus arī no tālākām nometnēm Bavārijā, programmā bija izcilākie un 4. martā deva pat patstāvīgu koncertu. Lietuvieši iepriecināja ar ļoti dzīvu un jauku dejas grupu, Lauingenas latviešu koris dziedāja Jurjāna kantāti „Tēvijai" (V. B.). — Par kalpakiešu varoņgaitām Lauingenas latviešu nometnes iemītniekiem pie Donavas 2. martā stāstīja Kalpaka bataljona kaŗavīrs atv. plkv. P. Penčuks. Lauingeniešu vidū vēl ir kalpakieši C. Pētersons, K. Smits un atv. kpt. R. Jenkevics, kas abu aizvadīto pasaules kaŗu ievainojumu sekas pašreiz ārstē Dillingenas DP slimnīcā. Kalpakiešu svētbrīdi kuplināja nometnē dzīvojošie mākslinieki L. Gailīte, L. Latiševa, V. Liepiņa-Zake, E. Freimanis un A. Spranča vadāmais koris (S.). — Visi latviešu, igauņu un lietuviešu bēgļi Čechoslovakijā 19. janv. saņēmuši rīkojumu, ka viņiem jāatgriežas dzimtenē, kurp tos nogādāšot padomju iestādes. Viens otrs tautietis pēdējā brīdī uz savu roku devies Bavārijas virzienā. Latviešu bēgļi, kas līdz šim atradās Čechoslovakijā, paziņo, ka velti viņiem rakstīt uz agrākām adresēm un ka viņi sūta sveicienus tautiešiem citās zemēs. — Stokholmā 27. janv. dzejnieci Ingridu Viksni (Inridu Reneslāci) salaulāja ar juristu Jāni Valdemāru Fogeli. — „Daugavas" apgādā Stokholmā februārī iznākusi Mārtiņa Zīverta „Karātavu komēdija" 13 skatos par 13 apcietinātiem, ievainotiem kaŗavīriem Rīgas latviešu slimnīcā, kuŗus ārstē, lai pēc tam uz kaŗa tiesas spriedumu nošautu. Drīzumā iznāks Jāņa Jaunsudrabiņa grāmata „Balle aplokā," kuŗā būs iecienītā rakstnieka 5 jaunākie stāsti. Apgāds izdod Edgara Po 12 iespiedu lokšņu biezu novelu krājumu Andreja Johansona tulkojumā, Veronikas Strēlertes sastādītu latviešu tautas dziesmu izlasi un populārā Alant Vila humoristiskos dzejoļus ventiņu izloksnē „Dzīvšen ceper kuldams!" — K a n ā d a s imigrācijas ministrs paskaidrojis presē, ka, pēc spēkā esošā likuma, Kanādā pašlaik no Eiropas var iecelot tikai zemkopji ar kapitālu un to viru sievas, bērni un līgavas, kas dzīvo Kanādā un var viņus uzturēt. Iecelošanu Kanādā no Eiropas pašlaik ļoti apgrūtina arī transporta līdzekļu trūkums. — Vilis Teibe visu Kanādas latviešu vārdā izsaka vissirsnīgāko līdzjūtību mūsu tautai viņas bēdās. Ja viņš kaut kā varētu palīdzēt no Kanādas, tad rakstiet viņam pēc adreses: Vilis Teibe, Canadian Latvian Mission, 10711 — 104 St., Edmonton, Alberta, Canada („Latvju Ziņas" Stokholmā).

Glābjiet mūs no trako nama!

Redakcijai adresētā vēstulē latviešu kaŗavīrs savā un nelaimīgo likteņa biedru vārdā lūdz latviešu emigrantu vadītāju iestāžu un tautiešu palīdzību. To publicējot, arī redakcija lūdz Latvijas Sarkano krustu un Latviešu Centrālo komiteju, ja vien iespējams, tūlīt sniegt palīdzīgu roku vismaz šiem latviešiem, kuŗu dzīvība un veselība apdraudēta tik tieši un tik netaisni.

Vēstulē teikts:

„Bambergā, 27. februārī. — Lūdzu palīdzību un gādību. 1944. g. mani smagi ievainoja mugurkaulā un muguras smadzenēs. Ārstējos no šī ievainojuma sekām, kas radījušas muskuļu paralizi rokās un kājās un nespēju saturēt urīnu. Diagnoze: myelitis. Iepriekšējās slimnīcās, kur atrados, mērķtiecīga ārstēšana nebija iespējama. Lūdzu vācu ārstus, lai mani pārceļ uz chirurģisku nervu klīniku, kur būtu panākama slimības procesa apturēšana. Citādi mani gaida vai nedaudz ilgākā laikā gaida droša nāve. Apziņa, ka slimības process arvien progresē un ka nav iespējas to apturēt, man, ārstam, ir vēl smagāka tādēļ, ka zinu, cik nepietiekama bijusi ārstēšanas gaita un man līdz šim sniegtā palīdzība.

Domādams, ka mani nosūtīs uz speciālo klīniku, vēl ar citiem, garīgi pilnīgi veseliem latviešiem, kas slimo ar tbc smagā formā, pie kam vienam amputētas abas rokas, esmu iekļuvis vājprātīgo iestādē, proti, slimnīcā, kur vācieši mūs novietojuši kopā ar vājprātīgiem vācu kaŗavīriem — kaŗagūstekņiem. Pēdējo vidū ir arī krītamās kaites slimnieki un galvā ievainotie, kaut gan mūs — latviešus nevar ieskaitīt šādās slimnieku kategorijās. Esam dzirdējuši, ka Latvijas Sarkanā krusta pārstāvji daudz vietās panākuši slimo latviešu kaŗavīru, arī virsnieku, pārvietošanu uz latviešu slimnīcām vai uz tādām slimnīcām, kur darbojas latviešu ārsti un medicīniskais personāls. Mēs zinām, ka arī mūs būtu samērā viegli izdabūt no šīs trako mājas, ja vien par to iestātos kāda LSK nodaļa vai pilnvarota persona. Pat mums lemjošais amerikāņu sanitārais bataljons atrodas šeit Bambergā, un tā kaŗavīri esot labvēlīgi. Priekšnosacījums būtu, domāju, tas, ka kāda latviešu slimnīca ir ar mieru mūs uzņemt. Esam visi latviešu kaŗavīri, mobilizēti kā visi citi un asins grupas zīmes nevienam no mums nav ietetovētas.

Līdz šim pacietīgi panesām savu gūstu, bet tas vairs nav cilvēcīgi, ja mūsu dienām jāaizrit vājprātīgo vāciešu vidū. Mēs — latvieši esam novietoti dažādās telpās un vācu ārsti mums pat neatlauj satikties vienam ar otru. Visi esam noskumuši un izmisuši. Pats gribētu acis aizvērt vismaz savu tautiešu vidū... Zinu, ka to būtu pelnījis. Vēl nešaubīgi ticu, ka savu latviešu kollēģu ārstēšanā un gādībā varētu apturēt iekaisuma procesu, kas radies no ēkembas mugurkaulā. Latviešu zēnu un savā vārdā lūdzu: neliedziet mums palīdzību un glābiņu! — Dr. Arnolds Pabērzs, St. Getreustr. 18, Bamberg, Bayern (13a)."

Domas un sirds

Paulis Kalva

Bēgli

Kāvu zibošā gaismā
Svešu pavardu priekšā,
Kā tu pazini bēglus,
Atrautus Latvijas zemei?

Vectēvu, sirmo no rokām
Gurdeni nolaistām dīkā,
Muguras sakumpušās,
Nesot paaudžu postu.

Sievu no biklajām acīm,
Zaglīgās asaras skropstās,
Maizi dalot no donas,
Garozā ieceptu krustu.

Bērnu no gaišajiem matiem,
Balotiem ziemeļu vējos,
Bērnu, kas līdzi ar sauli
Latviju ceļamies redzēs.

• • •

Veronika Strēlerte

Mājas

Kaut kur mums ir īstās mājas,
Mēs jūtam un tiecamies turp.
Bet gadi atnāk un krājas,
Un mēs vēl jautājam: kurp?

Ir tumša un naidīga ziema,
Rimst klaidoņi, būdā lien suns,
No tālienē grimuša ciema
Maj laipna un mīlīga guns.

Steidz kājas, zied elpa, un liegi
Sirds nojauta teic: tur tev stāt!
Bet sniegi, kā plīvuris sniegi
Sāk miglot un apvārsni klāt.

Kaut kur mums ir īstās mājas.
Var dzīve no tām ilgi šķirt, —
Kādreiz tur būs jāapstājas.
Un kaut tikai dusēt un mirt.

Tiesas, kuŗām esam pakļauti emigrācijā

Sabiedrotie, okupējot Vāciju, tās valsts iekārtā, tiesās un administrācijā noteica radikālas pārmaiņas. Sabiedroto bruņoto spēku virspavēlnieks ar proklamāciju nr. 1 pasludināja, ka augstākā likumdevēja, tiesas un izpildu vara okupētā Vācijā pieder viņam, kā virspavēlniekam, un ka viņš nodibina Militāru valdību, kas darbosies pēc viņa norādījumiem. Proklamācijā bija pasvītrots, ka visiem okupētās territorijas iedzīvotājiem nekavējoties un bez iebildumiem jāpilda Militārās valdības rīkojumi un pavēles, un piedraudēts, ka nepaklausīgos un likuma pārkāpējus bargi sodīs. Proklamācijā tieši aizrādīts, ka visas vācu tiesas slēdz, bet ka krimināl- un civiltiesas atkal atvērs, tiklīdz apstākļi to pieļaus.

Ar Militārās valdības rīkojumu (Ordinance No. 2) okupētā territorijā Vācijā nodibinātas sekojošas militārās tiesas: augstākās militārās tiesas (General Military Courts), vidējās militārās tiesas (Intermediate Military Courts) un zemākās militārās tiesas (Summary Military Courts).

Militārās tiesas nodibinātas, lai iztiesātu lietas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas vērsti pret Sabiedroto bruņoto spēku interesēm un pret publisko kārtību okupētā territorijā (Ordinances No. 1 and No. 2). Tām iztiesāšanai piekrīt visi noziedzīgie nodarījumi pret kaŗa likumiem un ieradumiem (usages), visi noziedzīgie nodarījumi pret proklamācijām, likumiem, rīkojumiem, paziņojumiem un pavēlēm, ko izdod Militārās valdības vai Sabiedroto kaŗaspēks vai to uzdevumā, un visi noziedzīgie nodarījumi pret okupētās territorijas vai kādas tās dalas likumiem (Ordinance No. 2 Ar. II). Militārām tiesām pieder tiesas vara pār visiem iedzīvotājiem okupētā territorijā, izņemot tās militārās, bet ne civilās personas, kas pakļautas armijas, jūŗas un gaisaflotes kaŗa likumiem un kalpo virspavēlnieka vai kāda cita Vienoto Nāciju kaŗaspēka pavēlnieka vadībā (Ordinance No. 2).

Augstākā militārā tiesa kompetenta piespriest katru likumā paredzēto sodu, nāves sodu ieskaitot. Vidējā militārā tiesa var uzlikt likumā paredzētos sodus, izņemot nāves sodu, bet brīvības sodus līdz 10 gadiem un naudas sodu līdz 2500 angļu mārciņām vai 10.000 am. dolariem. Zemākā militārā tiesa var uzlikt katru likumā paredzēto sodu, izņemot nāves sodu, bet brīvības sodu līdz 1 gadam un naudas sodu līdz 250 angļu mārciņām vai 1000 am. dol. Par vienu un to pašu nodarījumu tiesa var uzlikt kā brīvības sodu, tā arī naudas sodu līdz likumā paredzētam maksimam. Soda naudas nesamaksāšanas gadījumā tiesa var piespriest brīvības atņemšanas sodu (Ordinance No. 2 Art. III). Ja pati tiesa nenospriež citādi, katrs tiesas spriedums, izņemot nāves spriedumu, jāizpilda nekavējoties, nenogaidot pārsūdzības instances spriedumu (Extract Rules of Mil. Gov. Courts 14-b). Notiesātais var iesniegt pārsūdzību 10 dienu laikā pēc sprieduma pasludināšanas augstākam tiesas virsniekam (Extract Rules of Mil. Gov. Courts 24).

Pārsūdzības instance var pārsūdzēto spriedumu atstāt spēkā, grozīt vai atcelt vai arī nodot lietu atpakaļ jaunai izspriešanai pirmā instancē. Tā nevar atcelt pirmās instances attaisnojošu spriedumu nedz arī paaugstināt notiesātam piespriesto sodu, izņemot vienīgi gadījumus, kad atzīst, ka pārsūdzība iesniegta aiz vieglprātības (Ordinance No. 2, Art. VI, Extract Rules of Mil. Gov. Courts 25).

Ar likumu nr. 1 (Law No. 1) Militārā valdība atcēla visus nacionālsociālistu režīma pamatlikumus, bet ar likumu nr. 2 (Law No. 2) nacionālsociālistu tautas tiesu un speciāltiesas un visas citas nacionālsociālistu partijas tiesas un tribunālus. Minētie likumi deklarē, ka vācu likumi, kas bija spēkā pirms 1933. g. 30. janv., t. i. pirms nacionālsociālistiskā režīma sākšanās, paliek spēkā un piemērojami Militārās valdības uzraudzībā un ka vācu kārtējās tiesas civilās un kriminālās lietās var atklāt savu parasto darbību ar Militārās valdības rīkojumu (Law No. 2, Art. III 5 and IV J).

Vācu tiesas izspriež civil- un kriminālllietas vācu likumos precīzētās kompetences robežās, t. i. attiecībā uz visām zināmās tiesas rajonā dzīvojošām personām, ciktāl tās ar Militārās valdības likumiem vai rīkojumiem nav izņemtas no vācu tiesu jurisdikcijas. Šādi izņēmumi ir precīzēti Militārās valdības likumā nr. 2 (Law No. 2, Art. VI), kas nosaka, ka, ja nav dots Militārās valdības sevišķs pilnvarojums, vācu tiesas nevar pieņemt un izspriest lietas, a) kas attiecas uz Vienoto Nāciju armiju, jūŗas un gaisafloti vai jebkādu personu, kas kalpo tajās vai arī pavada tās, b) lietas pret kādu no Vienotām Nācijām vai kādu to pilsoni, c) lietas, kuŗu pamatā ir tādi vācu likumi, kuŗus Militārā valdība atcēlusi, d) lietas par noziedzīgiem nodarījumiem pret Sabiedroto armijas rīkojumiem, Militārās valdības noteikumiem un par šādu noteikumu un rīkojumu spēku un iztulkošanu, e) katru lietu, kuŗu kāda Militārās valdības tiesa jau pieņēmusi savā iztiesāšanā, f) katru lietu vai lietu grupu, kuŗu Militārā valdība nodevusi Militārās valdības tiesām eksluzīvai iztiesāšanai, un g) lietas par naudas prasībām pret Vācijas valdību vai pret kādu legālu publiski-tiesisku sabiedrību.

Vienoto Nāciju definīciju dod likums nr. 3 (Law No. 3), nosakot, ka tās ir nācijas, kas parakstījušas Vienoto Nāciju 1942. g. 1. janvāŗa deklarāciju, un nācijas, kas ar tām apvienojušās kaŗa laikā. Likumā uzskaitītas visas Vienotās Nācijas, kopskaitā 40.

Militārās valdības uzraudzība pār vācu tiesām un to darbību ir plaša (Law No. 2, Art. VII). Tā var atlaist vai atcelt no amata katru vācu tiesnesi, prokuroru vai citu tiesas amata personu un aizliegt praksi katram notāram vai advokātam, var uzraudzīt procesa gaitu katrā tiesā, būt klāt pie lietas iztiesāšanas kā atklātās, tā arī slēgtās sēdēs, apskatīt aktis, protokolus un dokumentus, var administrātīvā kārtā pārbaudīt, grozīt vai atcelt katru vācu tiesas spriedumu.

No citētiem likumiem un noteikumiem redzams, ka Militārai valdībai angļu, amerikāņu un franču okupētā Vācijas territorijā pieder visplašākā vara tiesību laukā. Šīs varas robežās Militārā valdība var deleģēt tiesas varu arī DP organizācijām, kas formāli nepieder pie Vienotām Nācijām, kā tā to jau darījusi daudzās latviešu DP nometnēs. Latviešu Centrālās padomes apstriprinātie Noteikumi par sabiedriskām tiesām arī bazējas uz šām Militārās valdības tiesībām.

Pārkāpumi un strīdi, kas minēti šajos noteikumos, piekrīt iztiesāšanai latviešu sabiedriskās tiesās, bet visas pārējās kriminālās un civilās lietas, kuŗas neietilpst šo tiesu kompetencē, piekrīt vācu resp. Militārās valdības tiesām saskaņā ar augstāk citētiem likumiem un noteikumiem.

Senātors J. Kalacs

Bēgļi vai DP? . . .

(Turpinājums no 1. lappuses)

protam, ka šādi draudi bija attiecināmi uz itin visiem baltiem.

Kuŗš gan neatceras rakstu par igauņu zemniekiem, kas, frontei tuvojoties, paglābušies mežā un kam bolševiki, lai viņi neaizbēgtu pirms tos nosūta uz Sibiriju, uz vaiga izdedzinājuši burtu „E." Turpat bija uzņēmums ar nelaimīgo sakropļotām sejām un kas vēl! Lai būtu ticamāk, bija uzdots, ka minētais fotoattēls ņemts no zviedru avīzes.

Ja šāds propagandas un preses aparāts uzgulas cilvēka smadzenēm un stāsti par sieviešu masu izvarošanām parādās ik dienas, tad arī normāli skeptisks cilvēks klūst domīgs un nezina ko darīt. Kad nākamā dienā viņš satiek bēgļus no Latgales vai no Vidzemes un viņam stāsta, ko atkāpdamies dara vācieši, tad domas par braukšanu kaut vai uz nīsto Vāciju liekas vienīgais dzīvības glābiņš. No visām pusēm nāk ziņas: te nodedzināts ciems, tur pilsēta. Daži saka, ka to izdarījuši vācieši, citi — bolševiki. Kad bolševiki ar 7 tankiem ielaužas Jelgavā un tos padzen, pilsēta tomēr nodeg. Iedzīvotāji pārliecināti, ka tas ir vāciešu darbs, jo vāciešiem ir speciālas „Brandkommando", kās prot Isā laikā nodedzināt mājas, iznīcināt labību un lopus un pašam saimniekam, ja viņš pārāk stūrgalvīgs un neaiziet uz Vācijas pusi, ielaist lodi galvā.

Galu galā, domā no visām pusēm apdraudētie cilvēki, vai nav vienalga, kas tev nodedzinās māju, izvaros sievu, atņems bērnus un mantas? Neģēlis būs viens vai otrs. Palikušos šāds liktenis tomēr sagaida, tas ir skaidrs un nenovēršams. Izdod jaunas pavēles. Sētnieks jau nāk augšā un saka, ka no policijas bija rīkojums sakravāt visas mantas, ka kuģis stāvot ostā un mašīnas evakuējamo pārvadāšanai būs rīt klāt. Un kad vēl pēc kāda laika ienāk daži „SS" vīri un apjautājas, vai viss ir gatavs, tad, gribot negribot, jāsāk kravāties, jo dzirdētas atkal jaunas ziņas, ka vācieši pie savas atkāpšanās uzspridzina vesēlus ēku kvartālus, bet mazākās mājās vienkārši iemet degbumbas.

Ja nākošā rītā pa logu redz, ka uz lelas aiztur visus vīriešus un aizved uz ostu aiztransportēšanai uz Vāciju, laimīgs vēl esi, ja tieci uz kuģa ar visu ģimeni un ar daļu no mantām. Kam nelaimējas un ko aiztur uz ielas, tie tāpat aizbrauc uz Vāciju uz neatgriešanos, varbūt, bez mantām un bez ģimenes.

Vienīgais, kaut arī uzspiestais, ceļš ved no mājām līdz Daugavmalai. Tas ir cilvēkam viņa pēdējais vēl it kā brīvais gājiens. Tikko viņš uzkāpis uz kuģa, tas ir gūsteknis. Par savām turpmākām gaitām viņš vairs nevar lemt. Viņu atved uz kaut kādu vācu ostu un pēc tam ievieto darba nometnē. Dažam labam no tās izdodas izkļūt, bet, kur tu arī nebrauc, visur vispirms jāreģistrējas darba pārvaldē. Tā „rūpējas," lai „auslenderi" novieto pēc speciālitātes: profesoru pie kūts tīrīšanas, mācītāju vai juristu pie ceļu labošanas labākā gadījumā, jo lielajam vairumam jāvergo fabrikās un jāstrādā arī zem bumbu krusas uzlidojumu laikā. Vācu devīze ir: „Arbeit für den Sieg", un tā jāpilda visiem, kaut arī šodienas vācieši šos piespiedu strādātājus un vergus nekautrējas apzīmēt par bijušiem „Hitlera viesiem."

Tā apmēram gājis tiem, kas palika dzimtenē līdz pašam pēdējam brīdim. Bet vai arī tos, kas bija tālredzīgāki un kas padevās vācu spiedienam agrāk, tagad var apvainot, ka viņi braukuši uz Vāciju aiz simpatijām pret nacionālsociālistiem? Mums — baltiem ir skaidrs, ka tie, kam bija tādas simpatijas, aizbrauca no Baltijas valstīm jau 1939. gada repatriācijā, un tie bija vācu tautības braucēji.

Labi saprotam, ka dažam labam amerikānim toreizējie apstākļi vācu okupētās Baltijas valstīs tikpat mīklaini kā mums, piemēram, dzīve un politika Bolivijā vai Nikaragvā. Cerēsim tomēr, ka pamazām vēl daudz kas jauns, kaut vai to pašu Nirnbergas procesu turpinot, parādīsies īstā gaismā un ka maldīgos uzskatus par baltiem — nacionālsociālisma pseudopiekritējiem revidēs un pilnīgi atmetīs.

Franči ierosina 4 lielvalstu konferenci Vācijas centrālpārvaldes izlemšanai

Francija aicinājusi Angliju, ASV un Krieviju uz konferenci Parīzē, lai apspriestu un izšķirtu visu jautājumu kompleksu par Vācijas centrālo pārvaldi. Francija aizvien vēl neatkāpjoties no savas prasības par to, ka Rūra un Reinzeme jāpakļauj UNO kontrolei. — ASV kongresa locekle Ljusa radiorunā Vašingtonā sacīja, ka 1.000.000 Eiropas bērnu šoziem var aiziet bojā, ja Amerika nesūtīs pārtiku, drēbes un vitaminus uz Beļģiju, Franciju, Holandi un Italiju. Bērni šinīs zemēs saņemot augstākais 1209 kalorijas dienā, kamēr amerikāņu bērni saņemot ik dienas 3500 kaloriju. — Berlīnes 2.000 sociālistu partijas vadītāju vētrainā politiskā sanāksmē vācieši ar saucienem „meli" uzņēma nolasīto Elīnoras Ruzveltas paziņojumu par to, ka vācieši esot labāk paēduši nekā laudis Anglijā. — Lielbritānija akceptējusi ASV ierosinājumu par 3 lielvalstu kopēju deklarāciju pret ģenerālisima Franko režīmu Spānijā. Franko valdība Madridē savukārt, atbildot uz Francijas robežu slēgšanu, publicēja 21 panta deklarāciju, apvainojot franču „komūnistu konventu" paklausībā „ārzemju parolēm." Valdības komūnikē virsrakstam likti vārdi: „Internacionālā komūnisma jauna ofensīva pret Spāniju." Deklarācija atspēko no visas pasaules saņemtos protestus pret 10 spāņu notiesāšanu uz nāvi, apzīmējot tos par mēģinājumiem glorificēt „vulgāros un parastos kriminālistus par politiskas idejas mocekļiem." — Maskavas „Pravda" pieraksta Vatikānam, ka tas bijis par Hitleru kaŗa laikā un „tāds esot vēl šodien". „AP" ziņo no Vatikāna, ka 2. martā pāvests Pijis 12. nosvinējis savu 70. dzimšanas dienu, kas reizē bija arī 7. gadadiena viņa ievēlēšanai par pāvestu.

The Stars and Stripes

Poļu divīzija vajā bandītus

„AP" ziņo no Bjalistokas, Polijā, ka apm. 6000 vīru stiprā poļu 18. divizija februāŗa beigās biezu sniega kārtu klātajos mežos sākusi kaŗagājienu, kuŗa nolūks ir padzīt no ziemeļaustrumu Polijas „NSZ" (nacionālo bruņoto spēku) bandas. Divizijas komandieris ģen. Gustavs Paškevičs raksturoja „NSZ" vienības par „nacionāliem bandītiem," kas terrorizējot plašu Polijas daļu, nogalinot zemniekus, dedzinot sādžas, sarīkojot vilcienu aplaupīšanas un apzogot valdības iestādes. Ģenerālis, kas priekš mēneša atgriezies no Anglijas, kur viņš komandējis kādas turienes poļu kaŗaspēka vienības, sacīja, ka neoficiālie minējumi par 50.000 — 100.000 „NSZ" locekļiem Polijā ir „pilnīgi neiespējami." Paškevičs deklarēja, ka „NSZ" financējot un apgādājot poļu kaŗaspēka komandieris Italijā ģen. Vladislavs Anderss. Polijas valdība Andersa armiju izsludinājusi ārpus likuma. „NSZ" bandās, runā, esot vāciešu, poļu un krievu dezertieŗi un daudz baltu.

The Stars and Stripes

Kas ir latvieši?

(Pagātne un tagadne)

Atbildējis etnologs P. Eduards

5.

Sabiedriskā dzīve. Līdz ar zemnieka saimniecības uzplaukumu sekmīgi attīstījās arī garīgā un sabiedriskā dzīve pilsētās un laukos.

Uzcēla daudz jaunu modernu skolu namu. Skolas katrai tautībai — latviešiem, žīdiem, poliem vai krieviem bija par brīvu, jo valsts atalgoja skolotājus. Latvijas valdība uzturēja pat angļu-amerikāņu institūtu un franču liceju. Visi pilsoņi, bez izņēmuma, baudīja līdzīgas tiesības un brīvības, kuŗas saviem pilsoņiem dod parauga demokratiskās valstis. Izņēmums bija vienīgi ar vācu sugas nacionālsociālistiem. Kaitīgās doktrīnas dēļ, to literatūra (ieskaitot slaveno Hitlera „Mein Kampf"), organizācijas un vispār viņu ideju propaganda kopš 1934. g. Latvijā bija aizliegta. Latvijas noraidošā nostāja pret jebkuŗu despotisma veidu izpaudās arī aktīvā līdzdalībā Kontroles komisijā pret fašistisko Italiju, kas darbojās Tautu Savienības uzdevumā. Gluži dabīgi latvieši nav ne fašisti, nedz arī nacisti, bet gan vistīrākie demokrati.

Padomju okupācija. Mierīgo, laimīgo un darbīgo dzīvi izjauca 1939. g., kad milzīgā Padomju Krievija ar Hitlera kluso piekrišanu piespieda Latviju, Igauniju un Lietuvu dot tai militārās bazes. Šim piespiedu aktam 1940. g. jūnijā sekoja padomju militāro spēku pēkšņs iebrukums Baltijas valstīs, neievērojot priekš dažiem mēnešiem starp Latviju un Padomju Krieviju noslēgto neuzbrukšanas vienošanos. Okupācijai sekoja virkne dekrētu, kas pavēlēja pārvērst valsts īpašumā itin visu kustamo un nekustamo mantu. Kad šī ekspropriācija bija paveikta, visi pārtikušie pilsoņi pārvērtās īstos proletāriešos, kam atlika diezgan nedrošais privātais īpašums — paša dzīvība. 1941. g. jūnijā sekoja 35.000 Latvijas iedzīvotāju deportācija, bolševikiem tos aizvedot piespiedu darbos.

(Turpinājums sekos)

Who Are Latvians?

(Past and Present)

Answered by P. Edwards, Ethnologist

5.

Social Life. Pacing with the prospering of the farmer's house-keeping, the spiritual and social life in town and country thrived likewise.

A number of new modern schoolhouses was erected, and public schools were free to every nationality either Latvian, Jew, Pole, or Russian, while the state paid the teachers. There were even an Anglo-American College and a French Lyceum maintained by the Latvian government. All citizens, without exception, enjoyed equal rights and liberties accorded by model democratic states to their respective subjects. An exception was made with nationalsocialists of German brand. In view of the pernicious doctrine, their literature (including the famous Hitler's „Mein Kampf") as well as organizations and propaganda of their ideas in general, were strictly forbidden in Latvia, since 1934. Latvian's disgust to every kind of despotisms was also exhibited by active participation in the Control Commission against the fashistic Italy, on the part of League of Nations. Consequently Latvians are neither fashists nor Nazis, they are democrats of the first water.

The Soviet Occupation. The quiet, happy, and industrious life was disturbed in 1939, when the huge Soviet Russia imposed military bases upon Latvia, as well as Estonia and Lithuania, with quiet assent of Hitler. This compulsory act was followed by sudden invasion of the Baltic States by the Soviet military forces in June 1940, regardless of the Non-Agression Agreement concluded between Latvia and Soviet Russia, some months ago. The occupation was followed by series of decrets ordering the transformation into state-property of all and everything, the quick and the dead. In the end of this expropriation, all well-to-do citizens were turned into downright proletarians, owning but the rather insecure private property, one's own life. There followed deportation of 35.000 Latvian inhabitants to forced labour by the Soviets, in June 1941.

(To Be Continued)

Tā mēs . . .

(Turpinājums no 1. lappuses)

ikvienam krievu kareivim vai virsniekam ir tikai šaura, negrozāma sfaira, kuŗā viņš var rīkoties pēc paša iniciātīvas. Mēģiniet panākt to, lai viņš padara kaut ko ārpus šīm robežām, un viņš atbildēs, ka tas nav viņa kompetencē. Neviens krievs jūsu dēļ neies riskēt ar savu galvu. Viņš zina, kas notiek ar uzņēmīgajām dvēselēm, kas klūst pārāk rosīgas.

Mūsu „kancelejas žurkas" ir pavisam citādākas, kādas ir krieviem. Kāds no mūsu pulkvežiem vēlējās saņemt izšķirēju atbildi no līdzīgas pakāpes partneŗa sarkanā armijā. Viņam atbildēja, ka šādai atbildei jānākot no maršala Žukova un ka amerikāņu pulkvedim jāvirzot pieprasījums pa attiecīgām instancēm uz viņa paša ģenerāli, tad viņa — krievu ģenerālis pieprasīšot maršalam Žukovam un maršals Žukovs varēšot novadīt savu atzinumu uz leju līdz sarkanās armijas pulkvedim. Kad viņš vaicāts, vai tad sarkanās armijas pulkvedim nebūtu vieglāk dabūt piekrišanu pa viņa paša instancēm no viņa paša maršala Žukova, atbilde bija: „Mums nav instanču uz maršalu Žukovu. Instances iet no viņa."

Krievi jau no dabas ir tirgotāji. Tiklīdz amerikāņi, kas sēž komitejās ar krieviem, to uzzina, visas sarunas ievirzās plāksnē, kas amerikāniem ir daudz tuvāka un, protams, zaudējumus nevar sagadāt. (Krievs, kā jebkuŗš rūdīts zirgu mainītājs, uzprasa vairāk, nekā viņš cer dabūt. Ja jūs tūlīt dodat tik, cik viņš prasa, tad viņš apjūk un slepenībā jūs nicina par jūsu ļaušanos apšmaukties, viņš nav ieinteresēts tikai pārdot jums kaut ko, — viņš grib izbaudīt patīkamās kaulēšanās stundas. Viņš neizprot kompromisus laika aiztaupīšanai. Mums reiz būtu jāatradinās no domām, ka krievs ir grūts klients, un jāuzskata viņš par to, kas viņš ir — sīksts uzprasītājs.)

Ja krievi liek mums par viņiem brīnīties, — un tas tā ir, — tad mēs arī viņiem liekam brīnīties. Kāds krievs man atzinās: „Mēs neizprotam jūs, amerikāņus. Jūs braucat šurp 6.500 km tālu, nogalināt vāciešus un iznīcināt viņu pilsētas. Un tagad jūs gribat viņus barot, gādāt tiem siltumu un palīdzēt, lai viņi atkal atjauno savu zemi." Kāpēc? Vai mēs esam aizmirsuši, ka vācieši mērdējuši badā, situši un nodarbinājuši līdz nāvei miljoniem krievu? Krievi to nav aizmirsuši un viņi nedomā to laut aizmirst arī vāciešiem. Lielākas pārtikas devas? Kurināmo? Pajumti? Pie velna ar viņiem. Krievi, protams, četru lielvalstu sanāksmēs to nesaka gluži tik skaidri, bet viņi prot novilcināt katru savu soli un saprašanās ar krieviem līdzīgos jautājumos ir burtiska viņu līdzvilkšana.

Potsdamas deklarācija nosaka no augšas: „Vāciešu izglītība jākontrolē tā, lai pilnīgi izskaustu nacistu un militāristu doktrīnas un padarītu par iespējamu demokratisku ideju sekmīgu attīstību." Tas ir viss. Tieciet ar to galā paši. Ka lai kontrolē vāciešu izglītību? Kas to lai dara? Kā jūs varat izskaust nacistu militāristu doktrīnas un padarīt par iespējamu demokratisku ideju sekmīgu attīstību? Kādas demokratiskās idejas?

Tikai uz brīdi ieskatīsimies amerikāņu un krievu pañēmienos izkārtot izglītības jautājumus. Kad krievi ieņēma Berlīni, visas skolas pārstāja darboties. Kad amerikāņi pārņēma savu sektoru, viņi nosacīja, ka nevienu skolu nevar atvērt no jauna, kamēr skolotāji nebūs „politiski pārbaudīti," denacificēti, programmas izstrādātas visos sīkumos, lai izskaustu jebkuŗu hitlerisku ietekmi, un jaunas skolas grāmatas, kuŗas pirms Hitlera laikos sarakstījuši vācu audzinātāji, iespiestas no jauna un par brīvu sagādātas visiem skolēniem. Šīs rindas rakstot, Berlīnes amerikāņu sektorā vēl neviena skola nav atjaunojusi savu darbību. Krievu sektorā skolu darbs rit pilnā gaitā. Krievu nostāja kodolā ir šāda: „Skolas jums bija agrāk, veriet tās no jauna vaļā, ja jūs varat. Ja jums vajadzīgas ēkas, tad atrodiet tās. Ja jums vajadzīgas grāmatas, tad gādājiet tās. Mācīet visu, kas jums patīk, bet tikai ne to, kas mums nepatīk. Mēs izlemsim to, kas mums nepatīk, pēc tam, kad būsim jūs novērojuši. Mēs uzmanīsim jūs, lai jūs neizaudzintu jaunu paudzi, kas mums atkal gribētu uzbrukt. Ja jūs mācīsat kaut ko tādu, kas mums nepatīk, jūs nošaus."

Es negribu apgalvot, kam ir labāka sistēma, bet krievu pieeja rādās būt tāda, kas panāk rezultātus, jo — vācieši būs ārkārtīgi ieinteresēti, lai te būtu panākumi. No mūsu sistēmas es daudz nesagaidu. Mums nav pamatnējas izglītības filozofijas, par kuŗu mēs paši varam vienoties. Mums nav cilvēku ar plašu audzināšanas pieredzi, kas nepieciešama, lai pārraudzītu vācu audzinātāju pāraudzināšanu. Ja mēs meklēsim skolotājus, kas nav bijuši nacistu partijas biedri, un nodosim viņiem vācu skolas, amerikāņu skolu virsinspektoru un kolledžu profesoru (kas pa lielākai daļai neprot vāciski un negrib palikt Vācijā) pārraudzībā, ja tas ir vislabākais, ko mēs varam darīt, tad mēs esam zaudējuši jau pašā sākumā. Vācijā ir miljoni fanātisku nacistu, kas nav bijuši partijas biedri, miljoni armijas kaŗavīru, kam pat nebija atļauts iestāties partijā. „Heil Hitler" ir miris, bet „Deutschland über alles" aizvien vēl dzīvo (un kā vēl!) un kamēr šie vārdi dzīvo audzinātāju prātos, tikmēr no skolām nāks paaudzes, kas būs pārliecinātas, ka viņu uzdevums ir uzkundzēties to kaimiņiem. Krievi saprot vāciešus, tāpat arī franči. Un arī angļi. Mēs nē. Krievi attiecībā pret vāciešiem ir simtprocentīgi reālisti. Mēs esam sapņotāji. Vācieši okupēja territoriju, ko apdzīvoja 88.000.000 krievu pilsoņu. Pāri par 1700 pilsētu un 70.000 ciemu iznīcināja un 25.000.000 cilvēku atrāva dzimtenei. Sarkanās armijas kareivim nevajadzēja nekādu indoktrinācijas kursu, lai iestāstītu viņam, par ko šis kaŗš risinās vai kādam jābut mieram. Jebkuŗš amerikāņu virsnieks jums pateiks, ka vissmagākais uzdevums tam bija izskaidrot amerikāņu kareivim, kāpēc viņš ieradies Eiropā, un — tagad — ieskaidrot, kāpēc viņam te jāpaliek.

Kamēr amerikāņi, angļi, un daži — ne visi — franči runā par Vācijas jaunuzbūvi, krieviem rokas pilnas ar vācu ierīču pārvietošanu, lai uzbūvētu Krieviju. Kad mūsu transporta lietpratēju privātais vilciens ceļā uz Berlīni sasniedza krievu joslas robežu, amerikāņi redzēja, ka dubultsliežu ceļa vietā tālāk ved vienas pašas sliedes. Kur sliedes palikušas? Aizvestas uz Krieviju. Vācijai bija pasaules plašākā apakšzemes telefona kābeļu sistēma. Mūsu sapieŗi, palīdzot vāciešiem atjaunot sakaru līnijas, jo bieži izseko kābeļim līdz krievu joslai un tad ierauga kilometriem garos tukšos grāvjus. Kur šie telefona kābeļi pazuduši? Aizvesti uz Krieviju. Un reparāciju eksperti jums teiks, ka arī tādā gadījumā, ja krievi paņemtu itin visu no savas joslas Vācijā — absolūti visu, tad tas būs mazāk par pusi no tā, ko vācieši vai nu iznīcināja vai arī nozaga plašajā krievu territorijā, ko tie bija okupējuši.

Londonas „Observer" sūdzas par Sabiedroto „apjukumu un inerci" tanī ziņā, ka viņi nekādi nevar vienoties par to, kādai jābūt Vācijas saimnieciskai nākotnei. Krievus mēs varam turēt aizdomās par dažādām lietām, bet ne par apjukumu un inerci. Mums nav kopējas atbildes problēmai par to, cik tālu Vācijas saimniecību var atjaunot produkcijai, lai tā neatgūtu savu kapacitāti kaŗam, bet no krieviem mēs 50 reižu dienā dzirdam atbildi, kas attiecās uz viņu Vācijas daļu. To var summēt šādi: „Deutschland über alles" ir „kaput" un tā arī palikts „kaput".

Krievs, būdams reālists, zina pārāk labi, ka dažu nacistu nošaušana un pārējo „politiska pārbaude" nav nekāda atbilde, ka zinātne un amatu prasme, kas Vāciju padarīja par velniškīgu militāru apdraudējumu, nav maģiski pazudušas ar dažiem spalvas vilcieniem, kas parakstīja kapitulāciju. Viņi bīstās vāciešus, jo viņi zina labāk par mums, ka vācieši ar savu pozitīvu rīcību aizpildīs jebkuŗu tukšumu, ko rada pozitīvas rīcības trūkums no mūsu puses. Krievi to zina un tādēļ viņi gatavojās rīkoties pirmie. Mūsu acīm jau ir atklājusies atšķirība, kāda ir bailu pilnam respektam, ko vācieši izrāda krievu „stingrībai" viņu sektorā, un tai vāji aizsegtai nicināšanai, ko viņi izrāda par mūsu „mīkstumu".

Pēc Hearst's International-Cosmopolitan, December, 1945.

„Latviešu Vēstnesī" piesūta tikai abonentiem, kas abonementa naudu samaksājuši uz priekšu. Abonementa un sludinājumu maksājumi piesūtāmi „Latviešu Vēstnesim" (Latvian News Bulletin), Hotel Convikt, Dillingen/Donau, Bayern (13b), no amerikāņu okupācijas joslas ar pasta naudas pārvedumiem, no angļu okupācijas joslas nauda piesūtāma ierakstītās vēstulēs „Latviešu Vēstnesim" Dillingenā vai ar pasta naudas pārvedumiem Lidijai Dravniecei, Latvian Camp, „Frische Quelle", Hiddesen bei Detmold, Lippe (21), atseviški par to paziņojot izdevniecībai, no franču okupācijas joslas — „Latviešu Vēstnesim" Dillingenā ierakstītās vēstulēs. Abonementa maksājumi par maiju un jūniju jānokārto līdz 15. aprīlim.

Visus maksājumus var nokārtot arī „Latviešu Vēstneša" tuvākiem pārstāvjiem, kuŗu vārdi un adreses periodiski publicēti laikrakstā. Laikraksta pārstāvjiem un komisionāriem ik nedēļas norēķini jāpiesūta vienīgi „Latviešu Vēstnesim" Dillingenā.

TUR

Vieglās rūpniecības uzņēmumu sociālistiskā sacensībā 2. vietu ieguvusi Rīgas tekstilfabrika „Merino". Ražība cēlusies un audumu kvalitāte paaugstinājusies. Uzņēmums strādā 3 maiņās un vēlas iegūt 1. vietu. — Janvārī sāka darboties Galgauskas pagasta atremontētā elektriskā spēkstacija. Mājās, sabiedriskās celtnēs un uzņēmumos esot strāva. Darbnīcas gatavošot mēbeles, logus, durvis un citas nepieciešamas lietas. Mākslinieks Grīnfelds veidojot Stalina tēlu „Lielā tēvijas kara" izstādei. — Gleznotāji (to vidū Sosnovskis) gatavojoties republikāniskās mākslas izstādei martā.

Tagad katram latvietim jāreģistrējas, jāizpilda aptaujas lapas, jādenuncē savi līdzstrādnieki, jāsniedz paskaidrojumi par paša rīcību un t. t. Vāciešu spaidu kārtā iesauktos latviešu leģionārus, kaut arī tie bija pametuši vācu rindas un cīnījušies pret vāciešiem, likvidēja nekavējoties, — virsniekus nošāva, instruktorus un kareivjus līdz ar viņu ģimenēm aizveda. Bolševiki līdzīgi rīkojās arī ar latviešu partizāniem, kas bija cīnījušies pret vāciešiem. Visus inteliģentus, atskaitot „izkārtnes" nolūkiem atstājamo saujiņu, aizved, tāpat arī patriotiski noskaņotus zemniekus, strādniekus un jo sevišķi arodbiedrību vadītājus darbiniekus. Simtiem latviešu bez žēlastības nošauti uz vietas, pirmām kārtām bijušie kārtībnieki, aizsargi un virsnieki. Visas personas, kas aizbēgušas no bolševiku terrora, apvainotas par dezertēšanu un pretpadomju rīcību. To īpašumi konfiscēti. Neklātienē uz nāvi notiesātas apm. 1400 personas, Latvijā palikušās viņu ģimenes aizvestas. Cilvēkiem, kam nav bolševiku politiskās policijas izdotas darba pases, darbu nav iespējams atrast, un tiem atliek vienīgi mirt badu vai klūt par banditiem. Rīga kļuvusi par bolševiku deportācijas centru. Pēc Kurzemes kapitulācijas 1945. g. 8. maijā Rīgas stacijās savāca simtiem aizrestotu vagonu, kuŗos tūkstošus kurzemnieku āizveda uz Sibiriju. Kurzemes iedzīvotājus, kā vīriešus, tā sievietes, bolševiki uzskatija par potenciāliem ienaidniekiem. Šo pazemoto latviešu straume, kādu dzina caur Rīgu, pilsētas iedzīvotājos radīja drausmīgas bailes. No 385.000 iedzīvotāju 1939. gadā Rīgā pašlaik palikuši ap 100.000. Pēc Rīgas „atbrīvošanas" 1944. g. 13. okt. likvidēti pāri par 3000 rīdziniekus, kā „tautas ienaidnieki" uz Sibiriju aizvesti 8000, bet ap 38.000 kvalificētu strādnieku „brīvprātīgi" devušies uz Krieviju, lai „piedalītos" tās jaunuzbūves darbā.

Padomju valsts izdevniecība „Goslitizdat" nākamajos 3 gados sevišķi greznā ietērpā izdos „Latvju pasakas", bet vispirms gan izdošot kirgizu un gruzīnu tautas literātūras pieminekļus, — februārī ziņo Parīzē iznākošais Maskavas propagandas izdevums „Nouvelles Sovietiques". Izdošanai paredzēto nekrievu „padomju tautu autoru" darbu tulkojumu sarakstā latviešu literātūru reprezentē Andrejs Upītis, kā vārds stāv blakus uzbeku un kirgizu rakstniecības ģeniālākiem pārstāvjiem.

„Latviešu Ziņas" Eslingenā un „Latvian Information Bulletin" Vašingtonā

FEĻETONS

Avīze

Avīze ir laba lieta visur un vienmēr. Miera laikos Latvijā par sešiem santimiem katrs cilvēka bērns ieguva visplašāko informāciju par Burbuļu māti, par tiem, kas nokrituši zem tramvaja, un par tiem, kas, sirds un dvēseles ilgu kutināti, nolēmuši doties nopietnā laulībā. Ilustrācijās varēja redzēt kinoaktrisi, kas desmito reizi šķīrusies, un rekordistu, kas apēdis divi mārciņas slieku. Bolševiku laikā „Padomju Latvija" maksāja 20 kapeiku; lasit to varēja tikai rūdītie partijas biedri ar 10—15 gadu ilgu stāžu. Cilvēki šo avīzi izlietoja citiem nolūkiem un ar ļoti labiem panākumiem. Vācu laikā par 10 feniņiem un pēc pamatīgas stāvēšanas rindā pie kioskiem katrs varēja pārliecināties, ka vācieši plānveidīgi brauc no kalna lejiņā. Pašreizējā laikā nevienš īsti nezina, cik feniņu maksā kāda avīze, bet tās ir ļoti vērtīgas. Izlasot vienu, sirds jūtas pacilāta un liekas, ka būs jāauj kājas ceļam uz brīvo dzimteni. Izlasot otru, liekas, ka būs jāņem kājas pār pleciem un jālaižas uz mežu. Izlasot trešo, tā vien liekas, ka būs jābrauc ķenguru un trušu medībās uz Austrāliju. Izlasot ceturto, rodas sajūta, ka tev ap kaklu ir jau apmesta cilpa un tevi uzkārs kā kara noziedznieku. Izlasot piekto, tev pašam ir vēlēšanās uz visātrāko pakārties. Izlasot sesto, tev paliek tumšs ap acīm un tu nevari saprast, vai visa pasaule traka kļuvusi vai tikai tu viens pats. Izlasot septīto, tu atradīsi tajā manu feletonu un būsi pārliecināts, ka traks esmu es.

Jā, — avīze ir laba lieta visur un vienmēr, tikai lasot to, ir jāuzliek laikam piemērotas acenes.

„Tālavas Ziņotāja" Drūmais, Hānā

SPORTS

Lībekas latviešu basketbolisti atcelā uz savām pagaidu mājām otrreiz viesojās Vircburgā un uzvarēja turienes spēcīgāko amerikāņu karavīru vienību 49:42. Lībekieši uzvaru guva pagarinājumā, jo spēles normalā laikā rezultāts bija neizšķirts — 39:39. Vircburgā spēlēja arī Ambergas latviešu šachisti. Vienību sacensībā pie 10 galdiņiem vircburgieši uzvarēja 8:2. Uzvarētāju sastāvā bija G. Rudels, R. Švarcs, Šneiders, Dr. Stūrītis, Hībners, G. Lazdiņš, Krišjānis, H. Rudels, Jēkabsons un P. Atars. No viesiem uzvarēja vienīgi Egle, kas pieveica Ataru — mūsu kādreiz izcilo grieķu-romiešu cīņas meistaru. Arī ātrspēlē pārākie bija vircburgieši. Labākās sekmes guva R. Švarcs. — Mūsu sportistu pirmās sacīkstes grieķu-romiešu cīņā Vācijas trimdā notika Lībekas Sv. Nikolaja nometnē. Startēja Ūdris (ASK), Feodorovs (2. RAK), Jirgens (Auseklis) u. c. Lībekā dzīvo arī Latvijas vairākkārtējais spalvas svara meistars J. Beinarovičs (ASK). Boksa sacīkstēs iesācējiem ringa tiesnisis bija Latvijas meistars Trēgers (ASK). — LJKS šacha ātrspēles turnīrā Lauingenā pie Donavas uzvarēja mūsu valsts vienības ilggadējais futbolists Vladimirs Bērziņš (RFK), pārspējot visus 9 pretiniekus, 2. v. prof. Dr. B. Jirgensons, 3. K. Kārkliņš, 4. inž. P. Leitis. — Augsburgas pilsētas vācu meistarsacīkstēs šachā beidzies kvalifikācijas turnīrs. Savas grupas neuzvarēts pārstāvis finālā, kufā spēkosies tikai vislabākā izlase, izrādījās mūsu tautietis inž.-ķīm. A. Krūmiņš. — Rīgas Jūrmalas jachtkluba bij. priekšnieks Vilis Krēsliņš pēc ilgākas trimdas dzīves Dānijā tagad pārcēlies uz Hamburgu. — Sporta žurnālists H. Zālums mūs informē, ka Rīgas hipodroma treneris R. Beķeris šinīs dienās pārvedis uz Hamburgu 5 savus labākos rikšotājus un nupat kādā lielā zirgaudzētavā Minchenē nopircis sugas ķēvi Līviju. Sacensības Hamburgas hipodromā nebūs vieglas, jo tur no Berlīnes ar saviem slavenajiem rikšotājiem ieradies arī visā Eiropā populārais vācu treneris Čarlijs Mills. — Mūsu tautieši Cellē čakli spēlē galda tennisu, sacenšoties ar vāciešiem. Sacīkstēs atkal piedalās Andrejs Jesens (LSB), kas senāk bija nevien teicams galda tennisists, bet arī Latvijas valsts vienības dalībnieks bendijā. — Hanavā viesojās ļoti spēcīga lietuviešu basketbola vienība (3 brāļi Andruļi, Suprons u. c.), pieveicot turienes latviešus 39:21 (13:14). Mūsu sastāvā bija Lidmanis, Teriņš, Zīds, Pogiņš un Richters. — Pēc Rīgas laikr. „Cīņas" informācijas spriežams, ka Latvijas sporta un fiziskās kultūras komiteja joprojām atrodas agrakās telpās, Ģertrūdes ielā 6. — Igauņu 2 Eiropas meistari — bokseris Antons Rādiks un lodes grūdējs Aleksandrs Krēks tagad dzīvo emigrācijā Zviedrijā, kur sekmīgi startē sacīkstēs. Rādiks atstājis amatieŗu rindas un kļuvis profesionāls. Arnolds Šmits

Izdevējs un atbildīgais redaktors — Publisher and Editor-in-Chief: Viktors Baltkājis.

Redakcijas kollēģija: Aleksandrs Balodis, Viktors Baltkājis, Arturs Tilmanis.

Sludinājumi

Par **Imantu, Ojaru, Skaidrīti** un **Veltu Nārunu** no Rīgas sirsnīgi lūdz ziņot mātei **Emīlijai Nārunai**: Schelztorstr. 14, Esslingen/Neckar, Württemberg (14). 766

Par **Robertu** Valdemāru, dz. 16. 19. 1., **Elvīru,** dz. 20. g. un **Arturu** Aleksandru **Bišu,** dz. 12. 26. 11., **Elzu Bišu,** dzim. Bruģi, dz. 13. g., un **Rudīti Bišu,** dz. 42. g. sirsnīgi lūdz ziņot mātei: **Bišu,** Sonnenberg am Kirchgarten 1, Wiesbaden (16). 767

Austriņ, atsauciesi Tevi meklē brālis **Gunārs Arbets** un māmiņa no Sigulda**s: Pfaffstr. 5—1, Esslingen/Neckar, Württemberg** (14). 768

Vīru Jāni Birznieku, dz. 02. g. febr., no Raudas pag. meklē **Olga Birzniece: Tannenbergstr. 1—5, Esslingen/Neck., Württemberg** (14). 769

Vīru **Andreju Zvaigzni,** dz. 00. 25. 5., un dēlu gaisasp. izpal. **Elmaru Zvaigzni,** dz. 29. 20. 7., meklē Minna **Zvaigzne:** bei Aagner, Mülbergstr. 1a, Esslingen/Neckar., Württemberg (14). 770

Bruno Freibergu ar ģimeni no Vaiņodes un vaiņodiešus, kas kaut ko zinātu par viņiem, lūdz rakstīt **Augusts Jaunzems:** Latvian Camp „Alt-Garge", Kreis Lüneburg (20). 775

Līnu Zariņu, dzim. Minku, no Rīgas meklē māte **Anna Minka** un māsa **Olga Kuzņica:** DP Camp, Mädchenschule, Eggenfelden. 776

Par **Gunu Ivanovu,** dz. 22. (23.?) 28. 8. Rīgā, pēd. dz. v Čechoslovakijā, **Teplitz,** lūdz ziņot brālim **Ilgvaram Ivanovam:** Latvian Lab. Coy., Seghorn über Varel in Oldenburg (23), un **Eduardam Trencim,** D.P.C. No. 2, Latvian DP Camp „Saule", Grenzstr., Geesthacht (24). 778

Piederīgos un paziņas meklē **Ādolfs Hugo Vasara** no Siguldas pag. Āriņiem: DP Camp, Bruckstr. 5—6, Blomberg, Westf. (21). 779

Par **Kārļa Rožkalna,** dz. 12. 21. 9., bijis 15. div. 33. vai 34. p., likteni ļoti lūdz ziņot sievai **Mildai Rožkalnai:** DP Camp, Rennplatz, Bar 38, Ohmstede, Oldenburg (23). 780

Kafav. **Arnoldu Dambenieku** no Vecumnieku Krastiem, bijis 19. div., meklē **J. Strautnieks:** DP Camp, Rennplatz, Bar. 38, Ohmstede, Oldenburg (23). 781

Par vīra zvēr. adv. **Jēkaba Ozola,** kas pazuda p. g. februāŗa kaujās pie Meseritz'as, aiz Frankfurtas pie Oderas, likteni laipni lūdz ziņot **Zelmai Ozolai:** Latvian Committee, Alylstr. **10,** Weiden, Oberpfalz, Bayern. 796

Par **Andreju** un **Kati Nīmaņiem** no Liepājas lūdz ziņot **Emīlijai Strolei:** Haus 23, Gr. Hilligsfeld Kreis Hameln-Pyrmont (20). 782

Par **Austru Peņķi,** dzim. Nīmaņi, no Liepājas lūdz ziņot **Emīlijai Strolei:** Haus 23, Gr. Hilligsfeld, Kreis Hameln-Pyrmont (20). 783

Robertu Saulīti, dz. 20. 31. 1., no Liepājas apr. Bunkas pag., meklē māsa **Anna Saulīte:** Latvian Camp, Nördlingerstr. 52, Dinkelsbühl, Bayern (13a). 794

Valdi Zaļenieku, dz. 22. 18. 3., kara dien. iesaukts 44. 25. 7. Rīgā, no Rīgas, Brīvības 44/46—2, meklē māsa **Velta Zaļeniece:** Latvian Camp, Nördlingerstr. 52, Dinkelsbühl, Bay. (13a). 795

Mariju Gibalu dz. 96. g. jūl., no Alūksnes un **Jāni Gibalu,** dz. 33. 29. 8., no Alūksnes meklē meita **Alma Švarca:** Latvian Camp, Fliegerhorst, Bl. 4, Z. 10, Memmingen, Bayern (13b). 797

Liliju Ruški, dzim. Skaitskalnu, dz. 24. 8. 9., no Ziemeŗa pag. meklē māsīca **Alma Švarca:** Latvian Camp, Fliegerhorst, Bl. 4, Z. 10, Memmingen, Bayern (14). 798

Kapr. **Pauli Biezo,** dz. 17. 27. 8., no Viesītes, Kalēju 1, 45. g. martā bijis kopā ar plkv. Kripēnu, meklē brālēns **Jēkabs Švarcs:** Latvian Camp, Fliegerhorst, Bl. 4, Z. 10, Memmingen, Bayern (13b). 799

Jāni Ozolu no Rīgas, Gertrūdes 32-1, 45. g. bijis šofeŗu skolā Mistelbachā, Austrijā, FP 37617, meklē māte **Marta Ozola:** Blumenstr. 39, Maiblingen, Württemberg (14). 771

Jāzepu Vilmani, dz. 1912. g., no Aknīstes meklē sieva **Alma Vilmane:** Junkerwerke, Bettenhausen, Kassel. 772

Par dēlu **Dimitriju Tarasovu,** dz. 17. 8. 3., bijis 9. Flsch.-Jäg. Div., Halle/Saale, Artilleriestr. 106, Arbeitsstab Wieland 54 (55, 56?), 45. g. febr. bijis slimn. Hallē, ar to pašu adresi, ziņot mātei **Emīlijai Tarasovai:** Marlistr. 79a, Lübeck, (24). 802

Gunāru Tauriņu, dz. 27. 2. 4. Rīgā, bija gaisasp. izpal. Kurzemē pie Grobiņas, meklē māte **Elza Tauriņa:** Central DP Camp. Würzburg, Bayern (13a). 800

Tuviniekus un paziņas meklē **Arturs Saulietis,** dz. 16. 20. 8., no Priekules pag. Slokām: DP Camp, Kneipstr. 8, Bad Wörishofen, Bayern (13b). 801

Par **Vilni Kreicšteinu,** dz. 22. 14, 2., dien. 19. div., pēd. z. 45. g. martā no Kurzemes, lūdz ziņot **J. Kreicšteinam:** 33/135 DP A. C., 800 Control Unit, 135/B Camp, Meerbeck, Kr. Stadthagen (21). 803

Edgaru Strazdiņu, dz. 13. 15. 5., no Ikšķiles pag., dien. 19. div. Kurzemē, **Jāni Strazdiņu,** dz. 08. 20. 8., no Ikšķiles pag. meklē māsa Elza Strazdiņa no Ogres: 33/135 DP A. C. 135/B Camp, Haus 66, Meerbeck, Kr. Stadthagen (21). 804

Par **Andreju Bērziņu,** dz. 25. 4. 4. Cēsīs, dien. 19. div., lūdz ziņot mātei **E. Bērziņai:** Ratsherr-Schulze-Str. 8, Oldenburg i. Oldenbg. (23). 805

Par **Olafu Veinbergu,** dz. 23. 18. 7. Rīgā, dien. latv. lidotājos, bijis smagās zenītart bat. 215/I pie Graudencas, lūdz ziņot vecākiem: **Oskars Veinbergs,** Latvian Camp „Tērvete", Ammerländer Heerstr. 81. Oldenburg i. Oldb. (23). 806

Kapr. **Gustavu Ercbergu** no Līvbērzes pag. meklē **Alma Pauluka:** Reuterstr. 9, Ansbach, Bayern (13a). 807

Par kar. **Egonu Pauluku,** dz. 20. 2. 7., no Jelgavas, 44. g. bija jātnieku skolā Žagarē, lūdz ziņot mātei **Almai Paulukai:** Reuterstr. 9, Ansbach, Bayern (13a). 809

Dēlu **Alfonu Miņevski,** dz. 20. 5. 4., no Jaunpiebalgas pag. nama, dien. 15. div., meklē māte **Lilija Miņevska:** Latvian Camp, Rosalie-Kaserne, Bl. 4, Z. 57, Braunschweig (20). 810

Meitu **Valentīnu Bērziņu,** dz. Miņevsku, dz. 21. 12. 9., no Rīgas, Vāveres 2—1, ar dēlu **Induli** meklē māte **Lilija Miņevska:** Latvian Camp, Rosalie-Kaserne, Bl. 4, Z. 57, Braunschweig (20). 811

Par kar. **Herbertu Eriku Roksu** no Rīgas, „Laimas" darb., iesaukts 44. 6. 9. Rīgā un 8. 9. nosūtīts uz Vāciju, Breslavu, lūdz ziņot **Marijai Greiselei:** Latvian Camp, Kleinkötz bei Günzburg/Donau, Bayern (13b). 812

Arvīdu Priedi, dz. 21. 28. 8. Rīgā, dien latv. aviāc., 44. g. bijis Dānijā, pēc tam dec. zenītartilerijā Kēnigsbergā, meklē Vold. Kalniņš: Latvian Camp, Kleinkötz bei Günzburg/Don., Bayern (13b). 813

Radi un draugi! Par **Klimaņu** ģimenes, dzīv. Nīcgales pag., likteni lūdz rakstīt **Arturam Klimanim:** Baltic Camp, Rosalie-Kaserne, Braunschweig (20). 814

Brālus Frīdrichu Voldemāru **Marku,** dz. 14. 16. 2. Valkā, un Edgaru **Marku,** dz. 20. 25. 9. Valkā, un bijušos darba biedrus un paziņas meklē **Zenta Marka:** Latvian Camp, Meesen-Kaserne, Bl. 10, St. 1, Z. 11, Marlistr., Lübeck (24). 815

Radus, draugus un paziņas meklē Jānis Geduševs un Kārlis Klimovičs no Rīgas, Visvaldis Dambrechts un Mozus Aksjukovs no Liepājas, Arturs Balkītis no Mērsraga, Oto Sima no Dzelzavas un Staņislavs Blaževics no Vidrižiem: Latvian Lab. Coy., Seghorn über Varel in Oldenburg (23). 817

Mīļie tautiešil Par manu sievu **Martu Vilciņu,** dz. 07. 30. 11., un dēlu **Arnoldu Vilciņu,** dz. 38. 29. 7. Laudonas pag., ziņojiet **Andrejam Vilciņam:** Latvian Camp, 78er Str. 15, Osnabrück-Haste (23). 818

Radus un paziņas meklē Teodors Spire no Bauskas apr. Stelpes pag. nama: Latvian Camp, Windeby, Kr. Eckernförde (24). 820

Jākobu un **Eriku Cimdiņus** no Rīgas, Dārtas 27, **Aleksandru, Augustu, Arvīdu** un **Teodoru Šmitus** no Rīgas, Mārupes 4, Vācijā dzīvojuši Brombergā, un Oto Gaideli no Rīgas, Kuldīgas ielas, Vācijā — Tirpitzstr. 5, Posen, meklē **Aleksandrs Fogelmanis:** DP Center, Fliegerhorst, Bl. 4, Z. 7, Memmingen, Bayern (13b). 821

Sievu **Mariju Tomaševsku,** dz. 13. 26. 4., ar meitu **Veroniku,** dz. 33. 17. 1., un dēliem **Helmutu,** dz. 35. 28. 4., un **Rolandu,** dz. 42. 25. 12., meklē **Ernests Tomaševskis:** DP Center, Fliegerhorst, Bl. 4, Z. 7, Memmingen, Bayern (13b). 822

Brāli **Konstantinu Buklovski** no Abrenes apr. Škilbēnu pag., pēd. dzīves vieta Ausīgā, dēlu gaisasp. izpal. **Oļģertu Buklovski,** dz. 27. 28. 3. Skilbēnu pag., 45. 29. 3. izšķīrās ar brāli Leonīdu aiz Kaseles, meklē piederīgie: **Aleksandrs Buklovskis,** DP A. C., 800 Control Unit, Latvian Camp, Blücherstr., Flensburg-Mürwik (24). 823

Par **Kārli** Armandu Cauni, dz. 14. 8. 12., no Rīgas, Balastdambja 64, 15. div. kar., 45. 2. 4. izbraucis ar citiem latv. kar. no Komotau'as, Sudetijā, uz nezin. vietu, lūdz ziņ. **Olgai Jansonei** no Rīgas: Holzen 28, bei Eschershausen, Kr. Holzminden (20). 825

Tuviniekus un paziņas meklē **Andrejs Upenieks** (Ripsis) no Salomonska cirka: 7th Army's Internees' Hospital 2, Station 5 B, Karlsruhe, Baden (17a). 1049

Māsu **Ritu Šmitu,** radus un paziņas meklē leģ. **Jānis Briga:** Laz. Luitpoldschule, Z. 25, Amberg, Oberpfalz, Bayern (13a). 1050

Kar. **Broņislavu Purmali,** dz. 19. g. Makašēnos, bija Ersatz div. štābā, 45. g. apr. redzēts Štetinē, meklē māsa **Michalina Purmale:** Latvian Camp, Hanau a. M. (16). 1051

Vilhelmu, dz. 83. g., **Emīliju,** dz. 90. g., no Pildas pag., **Heinrichu,** dz. 11. g., un **Leopoldu,** dz. 18. g., no Rēzeknes, Mutuļus meklē **Richards Mutulis:** Latvian Camp, Hanau a. M. (16). 1052

Pāvelu Pontagu, dz. 15. g. Asūnes pag., pēd. z. no Dancīgas, meklē brālis **D. Pontags:** Latvian Camp, Hanau a. M. (16). 1053

Stud. **Sigizmundu Molenu** no Rēzeknes meklē **K. Salcevičs:** Ganghofersiedlung, Theod.-Storm-Str. 4—7, Regensburg, Bayern (13a). 1054

Par **Vili** Valdemāru Jasukaiti, dz. 34. 22. 1., **Aleksandru Tomsonu,** pēd. dz. v. Revingenā, un **Edvardu Sedi,** pēd. z. no Kurzemes fr., lūdz ziņas **Valija Jasukaite:** DP Camp, Lohengrinstr. 1. Bl., 1. St., München, Bayern (13b). 1055

Bernardu Bartaševicu, dz. 22. 15. 2. Talsos, meklē brālis Česlavs Bartaševics: Latvian Camp, Lauingen/Donau, Bayern (13b). 1048

„Latviešu Vēstnesis" iznāk divi reizes nedēlā. Atsevišķa numura cena 50 feniņu. Divi mēnešu abonements ar piesūtīšanu mājās vai nometnē maksā 8 markas, pusgada abonements — 50 marku. Tuvinieku meklēšanas sludinājumi, publicējot vienreizēji, 3 markas par meklējamo personu, sludinājuma atkārtojums vēl 2 markas. Pārējie sludinājumi 2 markas par rindu. Pustreknā salikumā 50 proc. dārgāk. — No angļu un franču okupācijas joslas nauda par abonementu un sludinājumiem piesūtāma ierakstītās vēstulēs.

Visa korespondence — vēstules, manuskripti, abonementa un sludinājumu pieteikumi un pasta naudas pārvedumi adresējami: „Latviešu Vēstnesim" (Latvian News Bulletin), Hotel Convikt, Dillingen Donau, Bayern (13b). Lai sūtījumi pienāktu ātrāk, ieteicams izlietot ekspressūtījumu iespējas (Eilzustellung). Par laikraksta savlaicīgu nesaņemšanu vai abonementa pārtraukšanu technisku iemeslu dēl izdevniecība atbildību nevar uzņemties.

Honorārus maksā par latviešu rakstnieku darbu pirmpublicējumiem, par pastāvīgo un gadījuma līdzstrādnieku korespondencēm un arī par nometņu dzīves ziņojumiem. Neizmantotos manuskriptus autori var saņemt atpakaļ, ja pielikta klāt sev pašam adresēta aploksne ar vajadzīgām pastmarkām. „Latviešu Vēstneša" pelņas tīro atlikumu izlieto latviešu bēgļu un kafavīru aprūpes vajadzībām.

Printed by Manz, Dillingen.